

forbrenningsanlegget i Rådalen mer enn fordoblet kapasiteten hvert tiende år. Fra 1999 til 2009 må kapasiteten økes med 90.000 tonn, fra 2009 til 2019 må kapasiteten økes med 180.000 tonn, men allerede fra år 2049 til 2059 må kapasitetsøkningen utgjøre 2.880.000 tonn! Om veksten reduseres til et mer normalt nivå på 3 prosent vil fordoblingen ta noe lengre tid, men enhver prosentvekst har likevel denne kumulative egenskapen. Ettersom naturens kretsløp ikke kjennetegnes ved en tilsvarende eksponensiell vekst i evnen til å takle de miljøbelastningene menneskene skaper, betyr det at forbruksveksten før eller siden

mindre søl og søppel om korkene blir fl.

Det er nemlig mange som må bidra dersom vi vil gjøre vår globale erkjennelse om til lokale handlingsmønstre. Bedrifter, barnehager, politikere, organisasjoner, offentlige instanser og ikke minst bergensere flest må være med i det Thorbjørn Berntsen kalte for den viktigste miljødugnaden noensinne. Den nye erkjennelsen ved inngangen til det 21. århundre er at det ikke fins noen «andre» som skal sørge for en bærekraftig utvikling. Vi har alle vår del av ansvaret for at byen

som på mange områder sikrer en bred medvirkning. Lokal Agenda 21 er derimot en ny form for medvirkning, fordi det er summen av alle lokale handlinger som skaper de globale miljø- og utviklingsproblemene. Den nye utfordringen er derfor å få folk flest til å ta initiativ og ansvar på arbeidsplassen og i nærmiljøet for å redusere forbruket av begrensede miljøressurser.

Tiden er derfor overmoden til at alle store og små aktører i Bergen utfordres til å vise hvordan de vil bidra til bærekraftig utvikling. Deltakerne i Bergen Forum 21, hvor miljøorganisasjonene, næringslivet, offentlig sektor og

borgere vil gjennomføre et system for person- og godstransport. Det innebærer også en forklarende om å delta i dialogen og samarbeidet om Lokal Agenda 21 i Bergen.

Det er de felles bidrag fra store og små som er avgjørende også store og små byråkrater

Avtalen i seg selv er som alle andre erklæringer uviktig, hovedsaken er at den blir fulgt opp. Alle som slutter seg til den generelle delen skal derfor utarbeide et eget handlingsprogram hvor det punktvis

utfordret til å slutte seg til Følgende er en del av avtalen, og det vil i tiden i tillegg bli interessant å se hvordan de ulike aktørene vil bidra til å gjøre Bergen til en bærekraftig by. For å sikre en effektiv oppfølging trengs håndfaste planer og mål fra alle typer virksomheter. Ulike aktører vil ha ulike forutsetninger for å delta, men det er viktig at store og små føler et ansvar for å gi sitt bidrag til å ta vare på det globale miljøet. I større organisasjoner, for eksempel kommunen selv, kan det være en idé at man ber de enkelte avdelinger eller etater om å utarbeide programmer som skal vise den konkrete oppfølgingen. Mange gode tiltak stopper opp fordi det er for stor avstand mellom de som vedtar og

bare ett mulig utfall, og det unner vi vel ikke de fremtidige generasjoner. Eller gjør vi det?

Kronikkredaksjonen

Normann Kirkeeide 55 21 46 03
normann.kirkeeide@bergens-tidende.no

Kjartan Rødland 55 21 46 58
kjartan.rodland@bergens-tidende.no

Faks 11.9.98 55 21 46 81

BERGENS TIDENDE

Kamp mot glemselen

debatt

Av Olav Engen

I BT 31. juli hadde jeg en liten omtale av I.C. Stridsklevs bok om Thekla-ulykken for 53 år siden, og flettet inn noen spark til historikeren Odd-Bjørn Fure. Bakgrunnen var at jeg har lest hans pamflett «Kampen mot glemselen» og en rekke av hans artikler.

Under et debattmøte på Universitetet 19. mars 1997 sa Hans Fredrik Dahl noe slikt til Fure, sitert etter minnet: «Du er en god, rettroende fundamentalist.

Du er også en nybegynner innenfor denne grenen av historieforskningen, og jeg ønsker deg velkommen etter.» I denne uttalelsen ligger det en antydning om at Fure muligens kunne komme til andre resultater hvis han begynte å grave. Det er en utvikling som

flere, bl.a. Dahl selv, har gjennomgått.

25. august har Fure et innlegg i BT: «Kritisk lys på Motstands-Norge innebærer ingen oppvurdering av nazismen». Der hevder han at jeg har misforstått når jeg et øyeblikk trodde at Dahls profeti var gått i oppfyllelse. Og slik kan det være. Mitt inntrykk, som kan være feil, er at Fure nå tar til orde for en begrenset og kontrollert revisjonisme, men bare til innenlandsk bruk. Thekla-ulykken 1.9.1945 er en liten pølse i den slaktetiden som en verdenskrig er, og vil derfor ikke endre balansen noe særlig om den blir omtalt. Men Stridsklev gir i boken et sympatisk og alminnelig bilde av de 10 «nazister» som omkom, noe mange fundamentalister vil bli opprørt over. Det sikreste kan være alltid å fordømme skinheads, nynazister og gammelnazister i 3. og 4. ledd. I USA og Canada drives det

klappjakt på oldinger fra Øst-Europa som på en eller annen måte kan tenkes å ha støttet tyskerne under krigen. Alt i den tro at det kan forebygges folkemord i framtiden.

I «Kampen mot glemselen» og på nevnte debattmøte spilte situasjonen i Jugoslavia en viktig rolle: Kan Europas unnfallenhet overfor de massedrap, massevoldtekter og etniske rensning som foregikk i Bosnia og Kroatia etter 1991, forklares ved defekter i forskningen om nasjonalsosialismen eller formidlingen av historiske erfaringer fra nazitiden? Som ventet kom man ikke fram til noe svar. Et innlegg av Jan Blaha: «Sannheten, hvem har skylden» (BT 26.8.) kan bringe oss litt nærmere.

Kampen mot glemselen er noe man har lyktes med i det tidligere Jugoslavia. Serberne husker hvordan de gjennom flere

hundreår og to verdenskriger har kjempet mot to imperier, det habsburgske og det ottomanske, med støtte og sympati fra et tredje: Russland/Sovjet. Kroater og bosnaker sviktet. De siste ble muslimer for å kunne tjene de tyrkiske okkupantene, og fortsatte forræderiet under 2. verdenskrig. F.eks. kjempet 18.000 bosnaker på tysk side.

Den gode trygge «konsensusen» som Fure gikk inn for i sin pamflett og som han hevder var til stede tidligere, består av flere deler:

a) Hva som fant sted. Meningsforskjell om dette kan i noen utstrekning avklares ved forskning, f.eks. hvor mange som omkom i Auschwitz, Dresden eller Hiroshima, men det vil som oftest bli igjen et visst slingsmonn.

b) Hvordan hendelsene skal tolkes. Krigspropaganda, som historisk sett er opprinnelsen til «konsensusen», vil regelmessig søke å demonisere motstanderen

og tillegge ham de verste motiver. I denne gruppen finner vi en rekke populære myter, både nasjonalt og i større sammenhenger.

c) Hvilke hendelser i historien som skal utelates, glemmes, bortforklares eller pyntes på. Et interessant tilfelle er den utstillingen som Smithsonian Institute planla i anledning av 50-årsdagen for atombomben, og som måtte avlyses etter press. Les f.eks. «Hiroshima's Shadow» (Pamphleteer's Press, 1998), eller «Fallout» av Paul Boyer.

Det har følgelig vært lite å høre om Stalins sjefspropagandist Ilja Ehrenburg og hans virksomhet. «Drep,» sa han, «ingen er uskyldige, hverken de levende eller ufødte». Massevoldtekt ble anbefalt som middel til å knekke tyskerne, og oppskriften ble fulgt av den Røde armé. Dessuten ble omkring 15 millioner tyskere etnisk rensset fra østområdene,

deriblant noen hundretusen i Jugoslavia ved hjelp av Titos partisaner. Svinnet var minst 2-3 millioner, Konrad Adenauer overdrev antakelig da han nevnte syv.

Man må alltid ta høyde for propagandamessige overdrivelser, også i den massive anti-serbiske propagandaen vi har sett. Men forutsatt at noen av skrekkehistoriene om voldtekt og etnisk rensning er sanne, hvem er det mest sannsynlige rollebilde for serberne? Tyskerne, deres århundrelange fiende og motstander i verdenskrigene? Eller russerne, allierte og sympatisører i en like lang periode?

De historikere som har startet der krigspropagandaen sluttet, som har akseptert dogmet om nazismens ensidige sivilisasjonssammenbrudd, og som har gjort et ensidig pedagogisk utvalg av hendelser, har derfor ikke hjulpet oss til å forstå nåtidige fenomener.